

**Uchwała Nr XCIII/932/2024
Rady Gminy Świdnica
z dnia 23 kwietnia 2024 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40 ze zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) uchwała się, co następuje:

- § 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do Uchwały nr XCIII/932/2024
Rady Gminy Świdnica
z dnia 23 kwietnia 2024

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2024 - 2026**

Zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Świdnica na lata 2024 - 2026 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przewyżczania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną.

Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

Sporządziła: J. Poniatowska

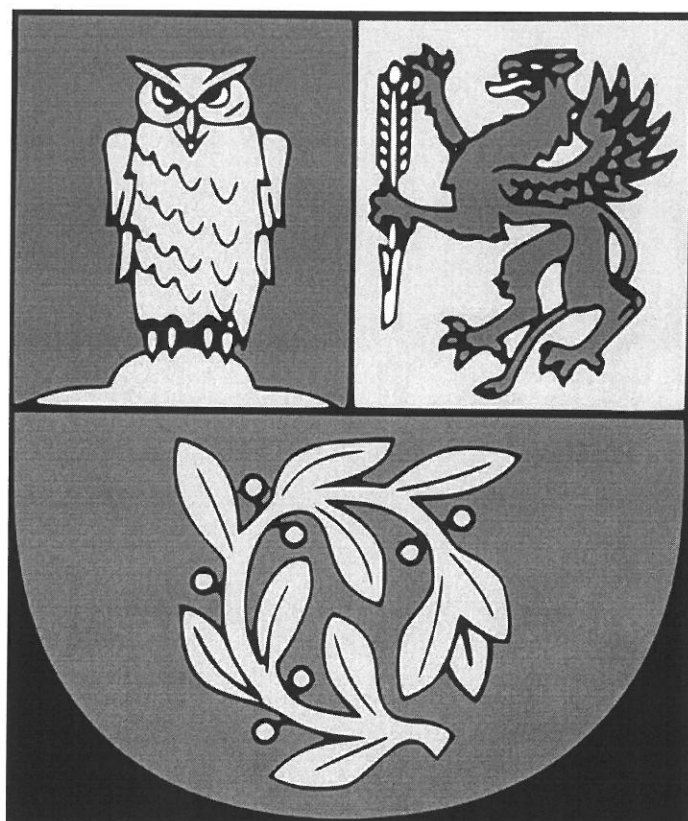
RADCA PRAWNY

Anna Sapińska
WŁ/WB/604
.....
Radca Prawny

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy
Dorota Waliszak
.....
Kierownik GOPS

Załącznik do
Uchwały nr XCIII/932/2024
Rady Gminy Świdnica
z dnia 23 kwietnia 2024 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Spis treści:

Wprowadzenie

I. Założenia programu

II. Uwarunkowania prawne realizacji programu

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Świdnica

IV. Adresaci programu

V. Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

VI. Zasoby Gminy

VII. Realizacja programu

VIII. Cele programu wspierania rodziny

IX. Źródła finansowania programu

X. Efekty realizacji programu

XI. Monitoring i ewaluacja programu

Zakończenie

Wprowadzenie

Fundamentem wszystkich społeczeństw, niezależnie od miejsca i czasu, jest rodzina. Rodzina jest najmniejszą a zarazem najważniejszą i niezastąpioną częścią życia społecznego, a przede wszystkim środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a szczególnie dzieci. Ma ona zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. Oddziałując na osobowość dziecka przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowania na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą, niedostosowaniem społecznym. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Obecny czas nie jest łatwy dla rodziny, a szczególnie zmieniająca się sytuacja społeczno – gospodarcza spowodowała duże przemiany w życiu człowieka. Pojawiły się zagrożenia mające wpływ na rozwój rodziny. Zwiększyła się liczba rodzin niepełnych, związków nieformalnych, rodzin z małą ilością dzieci. Brakuje dużych rodzin wielopokoleniowych, których miejsce zajęły rodziny dwupokoleniowe. Dlatego też pomoc rodzinie winna mieć na celu pomoc w podtrzymywaniu pełnienia pozytywnych ról społecznych poprzez wzmacnianie zasobów, które znajdują się w rodzinie, poprawy ich życia i wspieraniu ich w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców potrzebna jest pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudności w sprawowaniu funkcji rodzicielskich oraz ochrona dzieci przed przemocą. Może być to osiągnięte przy zaangażowaniu instytucji i organizacji działających na terenie gminy.

I. Założenia Programu.

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Świdnica, na lata 2024 – 2026 jest wypracowanie spójnego systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zadania programu koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, nawet wtedy, gdy dziecko

umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną. Istotnym elementem Programu jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz intensyfikacja działań na rzecz rodzin z problemami. Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt, gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinie lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest strategicznym dokumentem Gminy Świdnica, mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne. Program zawiera diagnozę sytuacji społecznej rodzin zamieszkujących gminę Świdnica analizę SWOT (analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń), określa cele i działania oraz podmioty świadczące pomoc na rzecz dziecka i rodziny. Skuteczny Program powinien opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska. Identyfikacja oraz weryfikacja istniejących problemów społecznych jest nieodłącznym elementem polityki skierowanej do grup osób wykluczonych oraz szczególnie narażonych na marginalizację. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych

wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

II. Podstawy prawne Programu.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*
- *Konwencja Praw Dziecka;*
- *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024, poz. 177),*
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),*
- *Ustawa dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024, poz. 424),*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),*
- *Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z Dz. U. z 2024 r. poz. 421),*
- *Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571),*
- *Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Świdnica na lata 2024-2028,*
- *Gminny Program Profilaktyki, rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 Gminy Świdnica,*
- *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 2023, poz. 2809),*
- *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych*

III. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Świdnica.

Gmina Świdnica jest położona w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie świdnickim. Pomimo przemian jakie zaszły w ostatnich latach, wciąż pozostaje gminą rolniczą. Na terenie gminy są 33 sołectwa. Gmina jest położona dookoła miasta Świdnica, głównie na południe od Świdnicy. Z roku na rok liczba ludności zamieszkującej Gminę Świdnica maleje,

co spowodowane jest niskim przyrostem naturalnym. Liczba ludności w roku 2022 wyniosła 17932 mieszkańców.

Punktem wyjścia do określania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych zgromadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, który w swojej pracy zajmuje się opieką nad dzieckiem i rodziną.

W procesie tworzenia diagnozy udało się zgromadzić informacje pozwalające na stworzenie obrazu sytuacji, w jakiej znajdują się obecnie rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Świdnica. Na ich podstawie zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy stanowiące punkt wyjścia do opracowania programu. Najczęstsze powody nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie oraz ilość osób korzystających ze wsparcia finansowego oraz rzeczowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy odzwierciedlają poniższe tabele:

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy , w tym rodziny z dziećmi

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba rodzin wielodzietnych	Liczba rodzin niepełnych	Liczba rodzin wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze	Liczba dzieci korzystających z dożywiania
2020	261	22	10	12	99
2021	259	26	9	10	66
2022	260	26	9	10	41

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Tabela nr 2: Powody przyznania pomocy w latach 2020-2022

Powody przyznania pomocy	2020 rok		2021 rok		2022 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	165	226	153	203	170	219
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	54	31	62	14	28

Wielodzietność	22	110	26	130	26	130
Bezrobocie	80	112	80	122	59	88
Niepełnosprawność	72	82	73	84	41	51
Długotrwała lub ciężka choroba	147	171	131	146	122	138
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	113	236	117	254	105	150
Alkoholizm	2	2	0	0	2	2
Przemoc w rodzinie	1	4	0	0	1	2
Rodziny niepełne	8	19	6	17	6	17
Zdarzenia losowe	3	10	9	16	5	10

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Z powyższych danych wynika, że w związku z realizacją innych programów socjalnych w tym ze świadczenia wychowawczego, spadła liczba świadczeniobiorców Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy oraz liczba dzieci korzystających z dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w domu i w szkole”, pomimo że wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny. Najczęściej pomoc udzielana była z powodu ubóstwa, wielodzietności ze wskazania na potrzebę ochrony macierzyństwa i bezrobocia. Znaczną grupę osób korzystających z pomocy stanowią osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz osoby pozostające w stałym leczeniu specjalistycznym. Bardzo często zdarza się, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji jednocześnie.

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Z analizy sprawozdań wynika, że w latach 2020 – 2022 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny przedstawia się podobnie. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze niż pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który pracuje z rodzinami w celu przezwyciężenia problemów opiekuńczo- wychowawczych. Praca prowadzona jest na wniosek pracownika socjalnego lub sąd, który stwierdza deficyty w rodzinie. Praca asystenta rodziny w latach 2020-2022 była prowadzona systematycznie z rodzinami i jest procesem

długotrwałym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia.

Tabela 3. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	8	9	9
Liczba osób w tych rodzinach	34	48	42
Liczba dzieci w tych rodzinach	24	29	27

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Na podstawie danych wykorzystanych do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Świdnica wnioskuje się, że istnieje problem agresji i przemocy w rodzinach. Również w szkołach występuje zjawisko przemocy, co wykazują w swoich sprawozdaniach szkoły. Jest to zjawisko bardziej ukryte i trudne do kontrolowania. Młodzież czuje się zagrożona, wyobcowana i nie zawsze potrafi poradzić sobie z problemami. Coraz częściej zauważalny jest wzrost uzależnienia wśród młodych ludzi od Internetu, gier komputerowych, telefonu komórkowego, hazardu, które przedkładają kontakt z drugą osobą, przyrodą na rzecz wirtualnych kontaktów. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym. Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych w rodzinach z dziećmi, a także ilość powołanych grup roboczych w latach 2020– 2022.

Tabela nr 4. Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w tym założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2020-2022

Rok	Liczba Niebieskich Kart - ogółem	Liczba Niebieskich Kart – rodziny z dziećmi	Liczba powołanych grup roboczych
2020	45	20	45
2021	32	26	32
2022	53	28	53

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Świdnica

Rodziny dotknięte przemocą kieruje się do Zespołu Interdyscyplinarnego ds.

Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki, Gmina Świdnica współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Liczbę dzieci, których pobyt w pieczy zastępczej w latach 2020-2022 współfinansowała Gmina Świdnica przedstawia Tabela 4.

Tabela nr 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i procent wydatków.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w roku 2022	Odsetek wydatków ponoszonych przez Gminę Świdnica
5	10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
1	30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
28	50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Gmina Świdnica ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w związku z zapisami w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Na podstawie danych z poniższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dziecka w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy i wynosi proporcjonalnie:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Tabela nr 6. Wydatki Gminy na opłacenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Rok	2020	2021	2022
Oplata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w zł	139 043 zł	143 251 zł	171 789 zł

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

IV. Adresaci Programu

Gminny Program wspierania rodziny adresowany jest do :

1. Rodzin, w tym niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo.
2. Rodzin żyjących w ubóstwie, w tym dotkniętych bezrobociem.
3. Rodzin dotkniętych przemocą.
4. Dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.
5. Rodzin z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności

V. Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Świdnica na lata 2024-2026, a także biorąc pod uwagę potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w tym obszarze sporządzono analizę SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Świdnica.

<p style="text-align: center;">S <u>silne strony</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ➤ Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej ➤ Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ➤ Baza instytucji wspierających rodzinę (policja, sąd, PCPR, GOPS, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice szkolne). ➤ Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty. ➤ Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. ➤ Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. ➤ Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych. ➤ Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. 	<p style="text-align: center;">W <u>(ograniczenia wewnętrzne-słabe strony)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie. ➤ Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej. ➤ Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela. ➤ Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej . ➤ Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów. ➤ Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów. ➤ mała ilość specjalistów do pracy z rodziną, w tym również prawników,
<p style="text-align: center;">O <u>(zasoby zewnętrzne - szanse)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. ➤ Rozwój wolontariatu. ➤ Edukacja rodziców. ➤ Wdrażanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną rodzin wspierających. ➤ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. ➤ Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów. ➤ Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 	<p style="text-align: center;">T <u>(ograniczenia zewnętrzne - zagrożenia)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów. ➤ Wzrost kosztów utrzymania rodzin. ➤ Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności. ➤ Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc. ➤ Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, uzależnienia behawioralne. ➤ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów ➤ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym.

VI. Zasoby gminy.

Instytucje i organizacje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające obrazuje poniższa tabela.

Tabela 7: Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Świdnica

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno - zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, Karta Dużej Rodziny, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, pomoc w postaci wsparcia asystenta rodziny,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, organizacja wycieczek letniego, świetlice środowiskowe; poradnictwo- punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	- Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy, - punkt konsultacyjny dla osób doznających przemocy,
Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Świdnica: - 6 szkół podstawowych; - 3 przedszkola; - 2 punkty przedszkolne; - żłobek, - szkolne schronisko młodzieżowe	Działalność edukacyjno - wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
Posterunek Policji w Słotwinie	Podejmowanie działań zapewniających ochronę życia, zdrowia, mienia oraz poprawiające stan bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Świdnica
Stowarzyszenia, fundacje, parafie z terenu Gminy Świdnica	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, realizacja projektów ze środków zewnętrznych

Źródło: opracowanie własne

VII. Realizacja Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2024-2026 i jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji.

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Świdnicy
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Świdnica
- Policją
- Placówkami Oświaty (nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy)
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Świdnica
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy
- Powiatowym Urzędem Pracy w Świdnicy
- Sądem Rejonowym w Świdnicy
- Zespołem Kuratorów w Świdnicy
- organizacjami pozarządowymi

VIII. Cele programu wspierania rodziny

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowanie i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Świdnica w zakresie wzmocnienia roli funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cel 1: Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin

Zadania: Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GOPS

Zakładane rezultaty: Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Cel 2: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin

Zadania:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, stypendia szkolne, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego,
2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole

3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny.
2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych.
3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, przychodnie na terenie gminy, placówki oświatowe, Urząd Gminy Świdnica

Cel 3: Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym

Zadania

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny.
2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym.
3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców
2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny
3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży
4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Urząd Gminy w Świdnicy, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, parafie, stowarzyszenia, kluby, placówki oświatowe

Cel 4: Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących

Zadania

1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną.
2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami.
3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.

4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny.
5. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Zakładane rezultaty:

1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi.
2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież.
4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny.
5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej Gminy Świdnica, Komisariat Policji w Słotwinie, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Pszennie i Lutomi Dolnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny Dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, placówki oświatowe, punkt porad prawnych

Cel 5: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych

Zadania

1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
2. Prowadzenie monitoringu w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową.

Zakładane rezultaty

1. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych.
2. Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Komisariat Policji w Słotwinie, placówki oświatowe.

Cel 6: Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom

Zadania

1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, stażach.

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc w rodzinie.
2. Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, placówki oświatowe.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Świdnica. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny

IX. Źródła finansowania Programu.

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Świdnica, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. Efekty realizacji Programu.

Realizacja niniejszego programu pozwoli na:

1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej.
2. Przeciwdziałanie jej marginalizacji i degradacji społecznej.
3. Dążenie do integracji rodziny.
4. Szczegółową analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
5. Poprawę bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
6. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
7. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin.
8. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty zaangażowane w realizację programu

XI. Monitoring i ewaluacja Programu.

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- stan zaawansowania prowadzonych działań,
- ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy,
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

Zakończenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świdnica na lata 2024-2026 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.